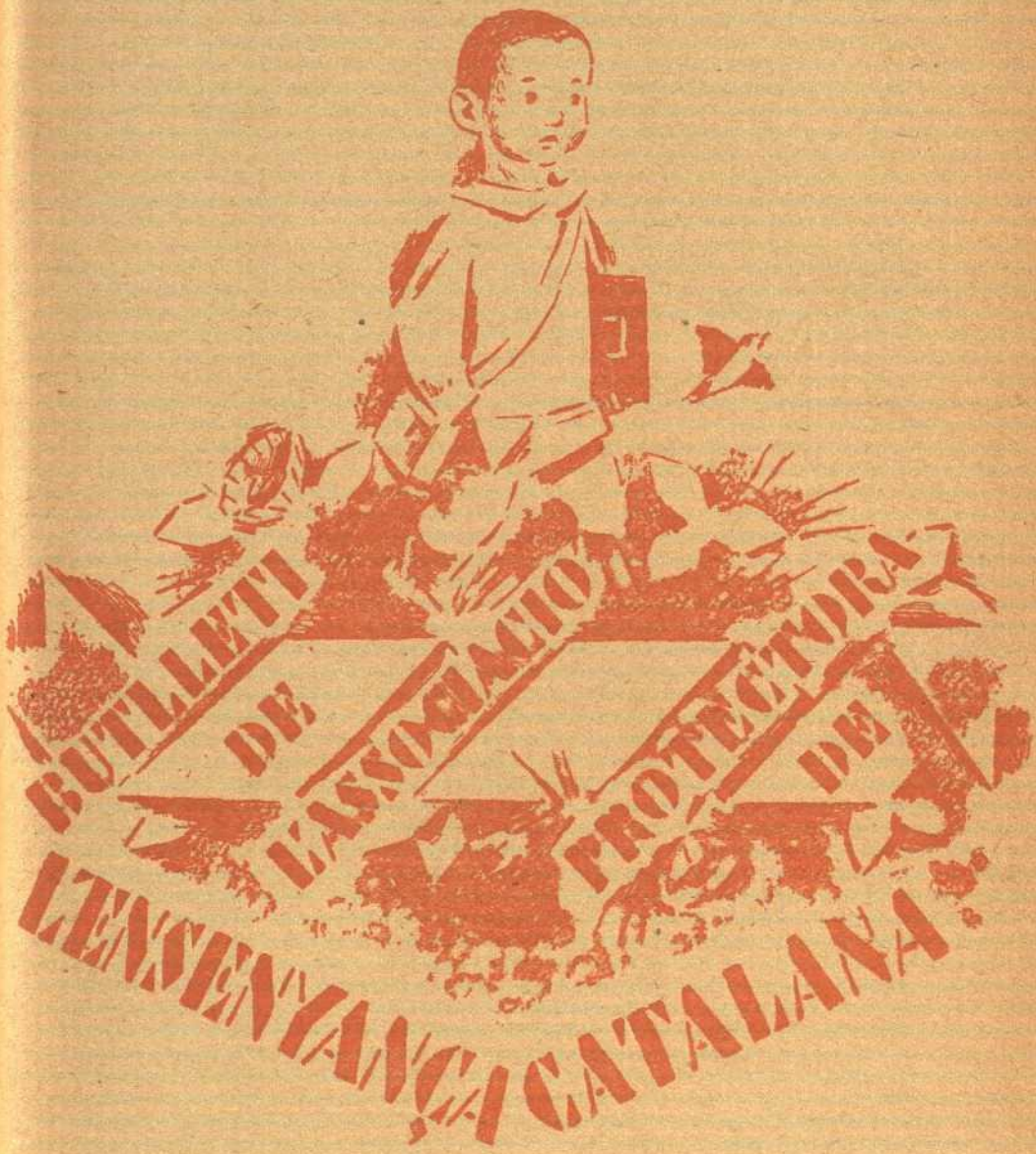

ANY XIII - SEGONA EPOCA

N.º 46 - DESEMBRE 1935

protegiu les cases que anuncien en català

Anoteu
per a les vostres
compres de llibres

LLIBRERIA EN PATUFET
Cardenal Cassanyes, 4

Especialitat
en llibres catalans per
a infants i joventut

GRAVATS TIPOGRÀFICS
BADAL i CAMATS s/c
París, 201
BARCELONA

CALLICIDA
KAMNOL
Curació ràpida i segura
d'ulls de poll i durícies
0'50 ptes. tub
Laboratoris Morató - Barcelona

Molfort's
Mitjons famosos
en tot el món

Any XIII Desembre 1935 Núm. 46

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

Domicili social: Arcs, 1, pral. - Barcelona - Telèfon 18862

S U M A R I

	Pàgs.		Pàgs.
L'idioma salvador	129	Activitats de les Delegades	138
Llengua natural i llengua artificial	131	Noves	139
Un discurs interessant	133		

L'idioma salvador

L'impuls estava donat definitivament, no com un esforç isolat i genial, sinó enllaçant-se i emparant-se amb la tradició remota, la dels trobadors catalano-provençals, invocats tothora per Rubió i els seus seguidors — més invocats que imitats, més admirats que coneguts —, veritables custodis, que emparaven amb llur prestigi llunyà les vacillants temptatives del modest joglar de Catalunya. Amb la tradició més pròxima; amb els dos noms que havien cridat el ressorgiment de l'idioma; amb Aribau, que Rubió considerava el darrer trobador; amb Ballot, la gramàtica del qual recordava en les darreres paraules del seu prefaci; i, inconscientment, a través del vers que en reproduïa (*Puix parla català, Déu li'n do glòria*), amb tots aquells enamorats de l'idioma patri que, en els segles de decadència,

trametent-se de l'un a l'altre la consigna de fidelitat i d'amor, també havien estat obrers del possible ressorgiment. Tot el passat de Catalunya semblava abocar-se a aquell recomençament que l'invocava i que aspirava a restaurar-lo. Rubió i Ors mateix, en el mateix prefaci, llança la idea del restabliment dels Jocs Florals, i el qui es planyia de soledat el 1841, l'any 58, en el pròleg de la segona edició del *Gayter*, recordava que arran mateix d'aquell plany havien acudit, com al toc de sometent, al volt de la bandera que es feia voleiar als aires, tot un estol de trobadors. I assenyalava, encara, amb un jubilós esperançament, que tot el migdia de França treballava per fer reviure la llengua i la poesia d'Oc i que Mallorca i València s'afanyaven a restaurar la llengua de Ramon Llull i de Jaume el Conqueridor. Rubió i Ors, però, no podia encara assenyalar, per bé que ja s'hagués produït, un altre esdeveniment transcendental: quatre anys després de la publicació del *Gayter*, l'any 1845, en un vilatge humil de la plana vigatana havia nascut Jacint Verdaguer, el poeta que amb la força i la intuïció del seu geni havia d'elevar la nostra llengua a la categoria de llengua literària.

L'idioma estava salvat. I, salvat l'idioma, estava salvada Catalunya. Ara les forces i els esdeveniments més adversos — força de la tradició i de la rutina castellanitzadora, equívocs universalistes, coacció de les lleis i dels homes, immigració creixent de gents forasteres, lluites intestines, febleses, defeccions, errades polítiques, encegaments suïcides d'un poble que, en ressorgir a la vida, es trobava amb tots els defectes seculars engruixits — podrien afeblir, i retardar, àdhuc fer retrocedir transitòriament l'obra del seu recobrament total; però l'ànima de Catalunya estava salvada i ja res no podria tornar-la a atuir.

L'idioma havia acomplert el ressorgiment.

FERRAN SOLDEVILA

(De la *Història de Catalunya*-Editorial Alfa)

Llengua natural i llengua artificial

(Acabament)

Cal, doncs, aclarir ben bé, què és llengua natural de cada persona i llengua natural de cada poble o clima. I evitar vergonyes com: que un gran periodista català o un eminent polític catalanista s'indigni i esborroni en adonar-se d'una incorrecció en una llengua artificial a Catalunya, i sigui ell mateix un fresc respecte de cent incorreccions que faci en la llengua natural de Catalunya. I la vergonya espanyola que un periodista, polític intellectual castellà trobi que és marca d'esclau de sentir parlar català a Catalunya. Ara mireu si hom pot trobar marca d'esclau de sentir parlar castellà a Castella o andalús a Andalusia. I mireu també si no seria un renegat a Castella un castellà que preferís de parlar més correctament en altra llengua que en la natural castellana.

Per altra banda, el fet de confondre la llengua natural de Catalunya amb una d'aliena o artificial, comporta estralls culturals i psíquics que cal remeiar urgentment, puix que són evidents i constitueixen un problema que la lingüística, la pedagogia i la psicologia universals delaten i retreuen com un afront alhora per al poble invasor i per al que resulta envaït, ja que, a la llarga, ambdós són víctimes de confusió i corrupció.

Poques metzines no maten, i, de vegades, encara són remeis. I així el comerç i l'intercanvi normals entre llengües i pobles són suportats sense crear problemes massa greus. Però les invasions violentes o que recolzen en forces polítiques imperialistes o assimilistes creen conflictes culturals que cal denunciar implacablement. I els catalans som víctimes d'un règim pedagògic que havem de liquidar o de denunciar al món civilitzat,

per tal d'aconseguir ambient universal que ens afavoreixi o acceleri la solució normal, que la cultura universal imposa cada dia més imperiosament a tot poble civilitzat.

El fet que havem estudiat entre llengua natural i llengua artificial i que la majoria de catalans confongui extensament el castellà i el català, perquè els catalans adquireixen a la llar una llengua natural, que és l'autòctona, però la vida oficial espanyola els n'imposa una altra pròpia del clima castellà, aquest fet, al marge de la civilització i de la cultura, quan impera caos en comptes de precisió i destriament, és un fet sense importància; puix que la gent que no s'ha creat la necessitat ni la consciència cultural, pot barrejar i confondre amb tota la poca pena; però com que Catalunya, ja d'ençà de Ramon Llull, ja abans que cap altre poble peninsular o llatí, té consciència cultural del propi idioma, àdhuc per a la ciència, heu esment de la solta en l'expressió lingüística.

I quan es posa a fer, a escriure o a parlar en castellà, perquè l'ha après com a propi i natural a l'escola, s'adona també que els sentiments i pensaments més íntims volen eixir en català, perquè aquest és el natural de la llar, de l'amor, de la intimitat, i, per això mateix, el català constitueix la rel i la soca de totes les branques d'expressió natural catalana. I llavors es troba amb branques postisses per una banda i que l'arbre mestre està mancat de branques naturals. I com que la cultura, i la vida actuals són riques i múltiples, i ha d'ésser ric i múltiple l'instrument d'expressió, i no són admeses confusions i barreges, perquè tant ridiculitza un *alçamigo, tirar mà de, just això, assientu,* com un *no lo hagas malbién,* el català, que no està segur de no incórrer-hi, es troba capolat, perdut, handicapat en el món de l'expressió, tant d'escriure com de parlar. El seu idioma o sistema de reflexos lingüístics és ridícul o insegur, o mancat, o artificial, o híbrid. I ha de desar l'instrument d'expressió i de cultura per excellència, o bé, a l'hora de posseir-lo i

fer-lo servir, en sortir de les Escoles o Universitat, s'ha d'aplicar a una reeducació lingüística, que és molt més difícil que l'educació. I aquest és el secret d'inhibicions i retraïments culturals del nostre poble, deguts a la confusió lingüística, que fan contrast amb l'empenta d'altres manifestacions culturals que no es basen tan essencialment en l'idioma, com la pintura i la indústria, posem per cas.

La normalització i l'espontaneïtat cultural de Catalunya, i la producció intellectual que Catalunya ha d'aportar a la civilització i a la cultura de la humanitat, depenen bàsicament de la regeneració i fixació lingüística catalana, que ens mana d'encarar-nos contra el bilingüisme actiu i íntim que ens corca la llengua pròpia tot corcant també la forastera, i així ens entrebanca, quan no ens desarma totalment, per a manta acció cultural, contra tot interès humà universal.

DELFÍ DALMAU

Un discurs interessant

Ens plau de reproduir a continuació, per les suggerències que conté, un fragment de l'interessant discurs que llegí el vicepresident de la nostra Comissió Tècnica, senyor Artur Martorell, com a president del Jurat en l'acte del repartiment de premis del VIIIè Concurs de Lectura i d'Escriptura Catalana, celebrat a Sant Martí:

És evident que avui escrivim molt millor el català que no el parlem, és un fet general que tots nosaltres quan tenim una ploma a les mans sentim com una mena de responsabilitat que ens

fa avinent que allò que anem a gravar damunt el paper tindrà una permanència major que la que tindrien aquells mateixos pensaments confiats simplement a l'expressió parlada.

Els mots el vent se'ls enduu, diem; els mots parlats no ofereixen cap problema ortogràfic, els barbarismes i les construccions equivocades s'esvaeixen a l'instant i no deixen rastre, però allò que confiem al paper queda, i les errades que deixem lliscar dins l'expressió escrita dels nostres pensaments, perduren com un senyal ignominiós de la nostra descurança. Per això, tan bon punt ens disposem a escriure, el nostre esperit es posa en guàrdia i naturalment procurem d'afinar la manera de dir, busquem les formes més belles i les construccions més elegants, triem dintre del nostre lèxic els mots més precisos i suggeridors, fugim dels vulgarismes, mirem d'evitar tota mena d'errades i ens esforcem a presentar el nostre escrit amb la màxima polidesa i decència exteriors, o sigui amb la màxima correcció ortogràfica.

Sí, escrivim molt millor que no parlem, i molt millor escriuríem si parlàvem millor. Per això és avui d'una importància capital parlar bé, perquè com més bé ens expressarem oralment més gran serà l'impuls que rebrà el llenguatge escrit, puix que aquest sempre portarà avantatge a la paraula.

Però en referir-nos al llenguatge parlat, no volem dir ja la depuració del lèxic i la construcció correcta d'acord amb el geni i la tradició de la nostra llengua, perquè aquests són aspectes que més o menys ja intentem d'afinar quan parlem, encara que no amb tanta de tenacitat com quan es tracta del llenguatge escrit. Recordeu, sinó, l'esforç que fan els oradors de tota mena per pulir els seus discursos i les seves peroracions; inclús es nota aquest desig de correcció en la coversa corrent i en les reunions privades; jo ara em volia referir especialment a una altra faceta, importantíssima, del llenguatge parlat, que és la de la fonètica de la llengua, la de la seva riquesa de sons i la de la seva correcta pronunciació.

Els sons d'una llengua constitueixen la primera matèria natural, amb la qual els homes que la parlen formen els mots que utilitzen per a exterioritzar llurs idees i pensaments. Els sons són potser allò de més propi que té un idioma, allò que costa més d'adquirir i que requereix en els temps de la nostra infantesa un esforç major. ¿Us heu aturat mai a pensar el treball enorme que fa un infant per a descobrir el mecanisme de la pronunciació? ¿Heu considerat alguna vegada, el conjunt innumerable de provatures que ha de fer un petit per arribar a trobar la posició dels llavis, i de la llengua i de les dents, i la intervenció del nas i de la gorja per a produir, per a imitar exactament els sons que produeix la seva mare, el seu pare, els seus germans i els éssers que el volten? Aquests sons, propis de cada llengua, amb diferències petites de vegades d'una llengua o una altra, però prou marcades per caracteritzar un idioma, en la majoria dels casos només es poden adquirir exactament en els primers temps de la nostra infantesa, quan encara no hem automatitzat el moviment dels nostres músculs, quan encara tot el sistema orgànic que intervé en la formació dels sons és, per dir-ho amb un mot suggeridor, tendre, dúctil i es pot adaptar a totes les formes i posicions. Però així que anem creixent i aquests òrgans prenen maduresa i adquireixen uns hàbits determinats i s'emmotllen a unes posicions fixes que després nosaltres anem repetint mecànicament, automàticament, sense cap intervenció voluntària quan ens cal pronunciar la gamma de sons que emprem en el nostre parlar, llavors ja no els demaneu canvis, ja no els obligueu a formar hàbits nous per a la formació d'altres sons o fonemes, que llavors encara que ho vulguem, poques vegades ho aconseguim, perquè aquells òrgans ja han perdut la ductilitat i ja no tenen l'aptesa necessària per a crear hàbits i automatismes nous. Per això ens és tan difícil de pronunciar correctament una altra llengua, tant que poques persones hi reeixeixen totalment, majorment si l'aprenem de grans, quan és

inútil de demanar noves adaptacions al nostre sistema fonètic. Podrem, d'un idioma foraster, aprendre'n el seu lèxic, arribar a posseir un cabdal extensíssim de paraules amb llurs matisos i accepcions variades, tot serà qüestió de memòria i de voluntat, podrem arribar a conèixer profundament les seves lleis gramaticals, morfològiques o sintàctiques, tot dependrà del temps que esmercem a l'estudi i de la nostra capacitat intellectual, però hi ha dues coses molt difícils, per no dir impossibles d'assolir quan un hom és gran, que són, pensar directament en una altra llengua que no sigui la materna, i pronunciar amb tota correcció i exactitud tots els sons que constitueixen el seu cabal fonètic.

El conreu dels sons propis del nostre idioma hauria d'ésser per cada un de nosaltres alguna cosa sagrada, hauríem de tenir un noble orgull dels nostres sons i hauríem de posar una cura especialíssima a conrear-los, a emprar-los amb precisió i a no permetre que per falta d'atenció nostra s'anés perdent l'ús d'algun so, s'anés limitant la seva extensió i es reduís de tal manera que fos possible en una data no llunyana la seva desaparició.

Hi ha sons que exigeixen de nosaltres un major esforç per a la seva producció. Ens és més fàcil, per exemple, de pronunciar la *s* sorda de *mossa* que la *s* sonora de *rosa,* ens costa menys esforç d'articular la *x* de *xicra,* que la *g* de *gent* i com que fatalment, l'home, sempre que li és possible, s'aferra a la llei del menor esforç, si no estàvem amatents podria succeir que amb el temps força d'aquests sons que exigeixen una intervenció de més òrgans per a la seva producció, es veiessin substituïts pels sons més simples i, per tant, que fos minvada la nostra riquesa fonètica.

I això us ho dic perquè és un fet que he constatat aquests dies, mentre realitzàvem els exercicis d'aquest concurs. Jo em deia a mi mateix quan us veia, damiselles gentils, joves ardits, infants prometedors, llançats a la noble contesa per a obtenir els pre-

mis d'aquesta lluita: Tota aquesta joventut que ha acudit a la crida d'aquest concurs, porten a dintre un gran amor per la nostra llengua, ells apliquen totes llurs potències a assolir la màxima perfecció en la lectura de les belles composicions dels nostres poetes; intenten de comprendre'n el sentit, d'encomanar-se l'emoció que féu vibrar l'esperit de l'autor, per després traduir-la en una expressió justa, adequada, afectiva, encesa, roent, que comuniqui i posi a l'uníson, amb el poeta, el seu esperit i el dels oients que fruïem d'aquella lectura. Però jo us haig de dir sincerament que la joia que em produïa l'emoció vostra i la lectura vostra em quedava un xic velada, perquè la dicció no assolí tota la puresa que calia, perquè hi va haver mot que sols va ésser ben pronunciat poques vegades, perquè sovint la pronúncia no respongué a la manera com estava escrit el mot en el llibre.

Sentint algunes recitacions hom hauria pogut creure que tot d'una el català havia perdut la vocal àtona, les *a* i les *e* de les síllabes dèbils eren pronunciades a la castellana; i així mateix també ho eren les *u* dèbils escrites *o* en síllaba no accentuada. També es podia suposar que les *j* i *tg*, en mots com *pluja* i *cordatge* havien desaparegut substituïdes pel so de *x* i *tx*; la mateixa *x* nostra en un mot com *xipré*, la sentírem moltes vegades pronunciada com una *ch* castellana; les *s* sonores, sonaren molt sovint com *s* sordes: moltes *donzelles*, i *ponzelles*, esdevingueren *donselles* i *ponselles*, i molts pollets *sedosos* i *tremolosos* es tornaren *sedossos* i *tremolossos*; i al revés, gairebé totes les *rossoles* i les *dissorts* foren pronunciades com a *rosòles* i *disorts*. I d'altres encara us en diria, però no vinc ací a fer una enumeració d'errades i molt menys a fer-vos un retret d'aquesta fallida ortoèpica, no; no voldria entelar amb aquestes paraules meves la joia que tots sentim a dintre ni descoratjar-vos en la vostra impetuosa força jovenívola. Penseu que si he assenyalat aquest fet ha estat perquè jo també el sento, aquest amor per la nostra llengua, i l'hauria volgut sentir dels vostres

llavis, dolça i pura, potent i enardidora, manyaga i amorosa, rica de tota llei de possibilitats, sense que els seus tresors de tota mena entre els quals cal comptar especialment els fonètics, fossin aminorats ni minvats en la més petita cosa. Jo em deia que d'aquesta falla no en teníeu vosaltres la culpa, que era una negligència general que hom tenia per als aspectes fonètics, que els mateixos lapsus que vaig notar ací eren els que sentíem per la ràdio, en lectors, cantaires i oradors, i sense la ràdio en conferències, prèdiques i discursos, i que era arribada l'hora d'intensificar els esforços de tots per tal d'assolir la perfecta dicció del nostre idioma.

ACTIVITATS DE LES DELEGADES

La Comissió Delegada de Figueres ha començat el curs anyal de català que té establert, el dóna el professor senyor Carles Varela.

———

La Comissió Delegada de Blanes ha fet ofrena d'un important lot de llibres a la Biblioteca de l'escola oficial de la seva localitat.

———

L'Ajuntament d'Alella ha encarregat a la nostra Comissió Delegada la confecció d'una monografia d'història comarcal.

Per a cobrir la vacant produïda amb motiu de la dimissió del consoci senyor Joan Parellada, ha estat elegit President d'aquesta mateixa delegació el consoci senyor Lluís Casals.

———

La Comissió Delegada de la Colònia Güell anuncia la celebració d'un Concurs de Lectura i Escriptura d'Història de Catalunya que convoca per a l'any vinent.

———

La Comissió Delegada de Santa Eugènia de Ter ha quedat formada de la següent manera: President, Guillem Vinyes i Escudé; Tresorer, Llorenç Planella i Secretarri, Joan Puig.

Com sigui que a la vila de Tiana s'ha arribat al nombre de socis necessaris per a l'organització de la Comissió Delegada, el Consell Directiu ha encarregat al consoci senyor Joan Vila que porti a terme la convocatòria dels socis, per a la seva constitució.

NOVES

Consell Directiu del dia 13 de desembre

Socis collectius: Federació de Joves Cristians de Catalunya; Centre Excursionista «Els Blaus», de *Sarrià, de Barcelona.*

Centre Català d'Esquerra Republicana, de *Badalona.*

Agrupació Fotogràfica, d'*Igualada.*

Socis individuals: Ramon Albanell i Domènech, Antoni Aparicio i Derch, Miquel Cabra i Massana, Josep Espinach i Aguilar, Maria Dolors Fages i Solà, Maria Rosa Hernàndez-Torres, Mercè Hernàndez-Torres, Antònia Llobet i Junyent, Conrat Maresch i Ferran, Josep Molins i Salallasera, Lluís Panyella i Gualdo, Santiago Prat i Obradors, Ferran Rico i Simó, Josep Rochera i Antich, Antoni Roura i Paloma, Lluís Vallés i Vila, Artur Casas i Peralles, Roser Catà de la Torre, Joan B. Martínez i Cabot, Pere Niubó i Dachs, Marius Sabaté i Cebado, Eusebi Tortajada i Casino, Josep Torrella, Josep Vila i Arcelos, Antoni Jaume, de *Barcelona.*

Lluís Arenas, Isidre Arisa i Mayoles, Ramon Cardona i Vilàs, Francesc Casals i Faura, Josep Font i Ferrer, Josep Gispert i Duran, Pietat Teixidó i Figueres, d'*Alella.*

Francesc Clavell, Josep Grané i Freixa, Vicenç Lleal i Bruñunosa, Joaquim Lleal i Puig, Josep M.ª Montañà i Mir, Manuel Ripoll i Saborit, de *Badalona.*

Josep Riera i Pladevall, de *Balsareny.*

Robert Freixas i Ramilans, de *Caldetes.*

Montserrat Castells i Mena, de *Castellbisbal.*

Jaume Abaucó i Traberia, de *Centelles.*

Rafael Martí i Puig, Maria Matas i Serchs, de *Colònia Güell.*

Caterina Caussa i Vilert, Ramon Ferran i Poch, Joan Marca i Bosch, Josep Merigó i Mateu, Ricard Quera i Vila, de *Figueres.*

Joaquim Colomar, Manuel Vilagut de Solà, de l'*Hospitalet de Llobregat*.

Manuel Estruch i Mas, Joaquim Puig i Quer, d'*Igualada*.

Lluís Otero, Jaume Sans i Oriach, de *Reus*.

Pere Carreras i Servià, de *Santa Eugènia de Ter*.

Lluís Galobart i Serra, de *Santa Eulàlia de Ronsana*.

Josep Canals i Romans, Enric Galceràn i Cussó, Josep Galceràn i Cussó, Marcel·lí Garriga i Bassas, Ramon Faure i Faró, Eudald Parera i Rocabayera, Salvador Ribas i Garí, Josep Roselló i Pujadas, Joaquim Salarich i Riera, Antoni Vila i Palau, de *Tiana*.

Antoni Tarín i Sales, de *València*.

Rossend Pich i Salarich, de *Vilassar de Mar*.

Pau Borràs, Manuel Carol, Francesc Galvany, Josep Orfila, Josep Perearnau, Andreu Sabaté, Joan Solà, Lluís Vila, de *República Argentina (Buenos Aires.)*

Gregori J. Silvestre, de *Banfield*.

COMISSIÓ DE FOMENT

Com a resultat de les gestions que la nostra Comissió de Foment ha portat a terme, ha quedat constituït de nou a Barcelona el Comitè de Catalanització. El Consell Directiu el formen les següents organitzacions:

Presidència: Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana; Vice-presidència, Ateneu Enciclopèdic Popular; Secretaria, Club David; Vocals d'entitats: Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya, La Falç, Unió Catalanista; Vocals particulars, senyors Ramon Sabrià, David-Bru Aloy.

Durant aquest mes la Comissió de Foment s'ha dedicat a les següents activitats:

a) Continuar la campanya de propaganda a la premsa comarcal i a les poblacions de més de 1,000 habitants en les quals no hi ha cap soci de la «Protectora».

b) Reprendre l'organització del Congrés de Delegades.

c) Mantenir la campanya de propaganda radiada que es porta a cap amb la col·laboració de «Ràdio-Barcelona».

d) Planejar, d'acord amb la Comissió de Dames, la celebració d'unes funcions d'abonament de Teatre Català amb la finalitat d'ajudar l'organització de les nostres colònies escolars.

e) Adreçar-se als socis de les poblacions de més de 5,000 ha-

bitants en les quals no hi hagi Comissió Delegada perquè procurin arribar al nombre mínim de deu que són necessaris per a constituir-la.

f) Nomenar el senyor Miquel Ferrer representant de la Comissió en el Comitè de Redacció del Butlletí.

g) Proposar al Consell que es concedeixi un diploma de cooperació al senyor Domènec Latorre per la tasca constant de propaganda de la nostra Associació que realitza.

COMISSIÓ EDITORIAL

Aquesta Comissió ha donat compte al Consell dels acords presos en la seva darrera reunió, els quals es resumeixen així:

Aprovar l'original de *La prova de Burt i l'ensenyament de l'aritmètica,* del senyor Alexandre Galí i *Programa per a l'ensenyament actiu de la Història de Catalunya,* del senyor Enric Bagué, per a la col·lecció de «Fascicles d'iniciació pedagògica» que publica la nostra Secció Editorial.

Prendre part a l'Exposició del Llibre Infantil que organitza la Cambra del Llibre de Barcelona.

Fer constar en acta la seva satisfacció pel restabliment del senyor Ferran Soldevila, membre d'aquesta Comissió Editorial.

COMISSIÓ D'HIGIENE ESCOLAR

La Comissió d'Higiene Escolar porta a terme una visita d'inspecció a les escoles de Barcelona que subvenciona la «Protectora».

El doctor Josep M.ª Petit i Freixes, membre d'aquesta Comissió ha estat encarregat de preparar la propera campanya a profit de les colònies escolars de la nostra Associació. Ha estat nomenat també representant de la Comissió en el Comitè de redacció d'aquest Butlletí.

COMISSIÓ TÈCNICA

La Comissió Tècnica ha proposat al Consell Directiu l'aprovació dels següents acords:

a) Concedir diverses beques a alumnes de famílies necessitades que tenien sol·licitat de concórrer a escoles catalanes.

b) Adquirir diapositives Relleu per a completar el fons d'Història de Catalunya i de Geografia existent en l'actualitat.

c) Concedir lots de llibres a les biblioteques de les escoles ofi-

cials de Pont de Vilomara, Centelles, Aguilar de Segarra, Vallmoll, Blanes, Sant Adrià, Matadepera, Tivissa, i a la Parroquial de Conill, Sant Jaume, de Prat de Llobregat i Mútua Escolar Llanes, de Barcelona.

d) Felicitar el senyor Agustí Vives, de Sant Just Desvern per haver cedit un terreny a l'Escola Municipal perquè els seus alumnes puguin fer-hi cultura física.

e) Concedir una subvenció econòmica al Concurs Escolar de Lectura i Escriptura que projecta l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana, per a primers de l'any vinent.

f) Delegar el senyor Artur Martorell, de la Comissió, perquè formi part de la redacció del Butlletí.

PREMI FRANCESC MARTORELL

Els alumnes i ex-alumnes del malaguanyat professor dels Estudis Universitaris Catalans senyor Francesc Martorell, vice-President segon de la «Protectora», fa poc desaparegut, han obtingut del Consell Directiu que el premi d'Honor del Concurs Nacional d'Història de Catalunya que anyalment celebra la nostra Associació, porti, des d'aquest any, el seu nom.

CONDOLS

El Consell ha fet present el condol de la nostra Associació al senyor Miquel Mateu, de Barcelona, amb motiu de la mort del seu pare. E. P. R.

OBITUARI

ANGEL FOIX

Una altra pèrdua per a la nostra Associació. Molt jove encara, havia donat excellents proves del seu talent i del seu intens patriotisme. Durant la Dictadura, hagué d'exiliar-se a París. La Protectora li concedí una beca perquè continués els seus estudis de metge. Després hagué de marxar a Brusselles, on acabà la carrera de medicina. De retorn a Catalunya fou dels que més treballaren per assolir els nostres ideals. La fatalitat ha volgut que aquest patriota morís lluny de la terra que tant estimava, en el mateix moment que rebíem una lletra seva amarada d'entusiasme i d'optimisme. Reposi en pau.

Impremta «La Renaixença», Xuclà, 13 - Barcelona

INDEX

Pàgs.

CRÒNICA DE LA PROTECTORA

La tasca d'una delegada 22
Els nostres llibres 24
El Consell General. — Memòria de Secretaria 37
Memòria de Tresoreria 47
Fall de l'onzè Concurs Nacional d'Història de Catalunya. . 53
Consell General 54
Nou Consell Directiu i Comissions Permanents 57
Repartiment de premis del XI Concurs Nacional d'Història de Catalunya 91
Activitats de les delegades . . . . . 93 — 123

EDITORIAL

La nostra actitud 109

DIVERS

Una iniciativa dels mestres valencians 25
Els premis literaris de la Generalitat. — Tres consocis premiats: M. López Picó, Millàs Raurell, M. Teresa Vernet. 27
VIII Concurs de Lectura i Escriptura Catalana (Sant Martí). 121

LES NOSTRES ESCOLES

Pàgines . . . . . 11 — 32 — 58 — 73 — 100 — 125

A. ROVIRA I VIRGILI

Una opinió 1

JOSEP M. SOLER I JANER

Per què cal ésser de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana 4

MIQUEL ARGIMON

Per què cal ésser de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana 17

M. FOLGUERA I DURAN

Cal fer consciència nacional 61

A. GALÍ

Assaig de fixació dels processos de creixement a l'Escola Blanquerna. 65
Francesc Martorell 120

A. NADAL I MALLOL

L'obra de la Protectora. 81

CARLES SALVADOR

El valencià a les escoles . . . . . 84 — 111

DELFÍ DALMAU

Llengua natural i llengua artificial . . . . . 116 — 131

OBITUARI

M. Poal Aregall 107
E. Martínez Ferrando 107
R. Massó i Valentí 107
Josep M. Morató i Font. 108
Carles Jordà 108
Angel Foix 142

Biblioteca de Catalunya

Reg.

Sig.

Gran èxit

Editorial Pedagògica
de l'A. P. de l'E. C.

A punt de sortir

PRIMERES LECTURES D'HISTÒRIA
per ENRIC BAGUÉ i JAUME VICENS
Il·lustracions de JOSEP OBIOLS

SALUT, Llibre d'Higiene Escolar
per RAMON FAGELLA
Il·lustracions de JOSEP OBIOLS

Ha sortit el novè i darrer volum del

RESUM DE GEOGRAFIA DE CATALUNYA

de PAU VILA («Col·lecció Popular Barcino»)

Aquest llibre bàsic per a l'estudi de Catalunya, està dividit en nou volums. El volum I és un resum de *Geografia física* del país. El II exposa la *Geografia humana* de les comarques del *Litoral*. El III i el IV, la del *Prelitoral*. El V i el VI la de la *Depressió central*. El VII i el VIII, la del *Prepirineu* i el *Pirineu*. El IX dóna una *Visió de conjunt* de Catalunya.

En rústica, **13'50**; relligat (en dos volums), **14'50**

EDITORIAL BARCINO — PORTAFERRISSA, 17

J. Verrié